

مطالعه ی تطبیقی نماد های آیین میترا ایسم و نقوش فرش چالش تر

میترا درخشنده

کارشناس ارشد ارتباط تصویری

چکیده

از دیدگاه اساطیری، زاده شدن میترا از صخره سنگ، دگردیسه شدن همین اسطوره است این نماد به همراهی باقی نمادهای تصویری برآمده از مفهوم و داستان های مهری که روزگاری منجی (سوشیانس) مردمان ایران زمین به شمار می رفته، در طول تاریخ تغییرات فراوانی یافته و به شکل های متنوعی در بستر تاریخ نمادین و تصویری این مرز و بوم ظهوری چندباره داشته است. منطقه چالش تر یکی از مناطق ویژه در حوزه هنرهای سنتی، صنایع دستی و به خصوص قالی دستباف است. قالی این منطقه، به دلیل داشتن شاخصه هایی نظیر طرح، نقش و رنگ مختص خود، دارای جایگاهی ویژه در دنیای فرش است. بررسی طبقات هفت گانه مهری و نمادهای تصویری همراهه ها، مبنای مطالعه تطبیقی این پژوهش بوده و با استناد به مدارک و پژوهش های اسطوره شناسی، تاریخ ادیان و ایران باستان و به ویژه منابع نزدیک به آن از جمله اوستا این نمادها از منظر مفهومی معرفی شده و سپس ردپای نقش های نمادین مهری در هنر فرش بافی چالش تر جست و جو و نمونه های مرتبط با آن بررسی شده است. این پژوهش به روش تحلیلی- توصیفی و طبق تحقیقات میدانی از منازل چالش تر و با رویکرد تطبیقی میان مفاهیم مهری و نقشمایه های موجود در معروفترین قالی های منطقه چالش تر جهان شمولی هستند که بیشتر جهت ارائه پیام یا تزئینات استفاده شده اند. این مقاله سعی در پاسخ دادن به این مسئله دارد که چه ارتباطی بین نشانه شناسی عناصر آیین میترا ایسم و نقوش فرش چالش تر است؟ یافته جدید این تحقیق نشان میدهد که وجود اعتقادات در ریشه آیین کهن، باورهای مذهبی، عامل طبیعت و تأثیرات فرهنگی بیشترین تأثیرگذاری بر پیدایش نقوش قالی های چالش تر را داشته اند.

کلمات کلیدی: نمادها و نشانه های مهری، آیین میترا ایسم، فرش چالش تر